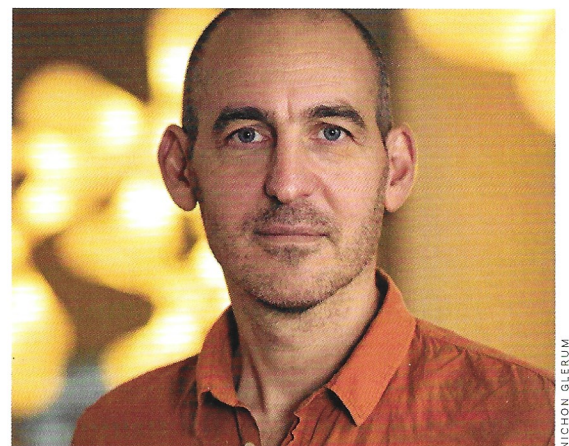

‘Zoeken naar nuance is spitsroeden lopen’

OP HET MOMENT van schrijven, is het een maand geleden dat Hamas een ongekend gruwelijke aanslag in Israël pleegde. Hoewel, zoals eigenlijk velen het meteen al noemden: een pogrom. Want voor mensen met een historisch besef, en helaas zijn dat er steevast veel te weinig, roepen de beelden en verhalen over hoe Hamas kibboetsim binnenviel, een dance-festival overviel, associaties op met de vele donkere periodes die het Joodse volk in de diaspora heeft moeten doorstaan. Ook ik dacht daar meteen aan, met de kanttekening dat er in het verleden geen leger was om Joden te beschermen. Juist daarom is de staat Israël opgericht, om één veilige plek voor joden in de wereld te hebben. En dan gebeurt deze nachtmerrie. Op het moment van schrijven ben ik op een studiereis naar Krakau en Auschwitz met de burgemeester van Amsterdam en 17 jongeren. Dit idee van de burgemeester ontstond afgelopen januari rondom de Nationale Holocaust Herdenking, toen uit onderzoek wederom bleek hoe slecht het gesteld is met de kennis onder jongeren over de Sjoa, hoeveel deze wordt ontkend. De burgemeester wilde een daad stellen door jongeren uit heel Amsterdam te laten zien waar stelselmatige

discriminatie en uitsluiting toe kunnen leiden. De oplaaierende polarisatie in onze samenlevingen door de oorlog in Israël en Gaza maakt de reis er niet makkelijker op, wel urgenter. Op het moment van schrijven hebben we aan het ontbijt een gesprek over hoe de oorlog in Israël en Gaza enerzijds losstaat van de Sjoa. Dat vergelijkingen met de vervolging van Joden door de nazi's – vergelijkingen die zowel door fanatieke aanhangers van de Palestijnen als door Israëlische ministers steeds worden ingezet – olie op het vuur zijn en niet een politieke oplossing dichterbij brengen, zoals Ian Buruma onlangs in de NRC schreef. En anderzijds is er natuurlijk wel een historische verbinding en is het pijnlijk dat mensen – die doorgaans opkomen voor minderheden – moedwillig de leus 'From the river to the sea, Palestine shall be free' blijven gebruiken. Sinds 7 oktober kies ik ervoor mij niet te veel te laten verontrusten door beelden en filmpjes van het leed, zowel aan Israëlische als Palestijnse zijde. Dat is niet makkelijk, want mijn sociale media staan er vol mee: kinderen wiens gehele familie omkwam bij een bombardement, een kleuter die gegijzeld is en heeft moeten toekijken hoe haar ouders werden afgeslacht. Maar het is niet omdat ik het niet wil weten. Integendeel, beelden van gruwelen hebben op mij altijd al een sterke aantrekkingskracht. Alleen ik waak ervoor opgehitst te worden, partij te kiezen, te verharden. Sinds 7 oktober lees ik vooral, praat ik met mensen over onze gevoelens, zoek ik mensen op – juist ook onbekenden – om ons niet uit elkaar te laten spelen door de krachten die oproepen tot vergelding en haat. Om ons als Joden niet bang te laten maken, niet af te zonderen, al is er zeker gevaar. Het voortdurend op zoek zijn naar de nuance is spitsroeden lopen, maar ik zie het als mijn verantwoordelijkheid, als 'tikoen olam'. Want ons bezoek aan Auschwitz heeft uiteindelijk ook dat doel: tegen het licht van gruwelijke en ongekende ontmenselijking de zachte krachten in onszelf oproepen.

‘Juist daarom is de staat Israël opgericht’

NICHON GLERUM